

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2020. július 16.*

„Előzetes döntéshozatal – A szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség – Bevándorlási politika – Családegyesítési jog – 2003/86/EK irányelv – A 4. cikk (1) bekezdése – A »kiskorú gyermek« fogalma – Az Európai Unió Alapjogi Chartája 24. cikkének (2) bekezdése – A gyermek mindenek felett álló érdeke – Az Alapjogi Charta 47. cikke – Hatékony jogorvoslathoz való jog – A családegyesítőnek a döntéshozatali eljárás során vagy a családegyesítés iránti kérelmet elutasító határozattal szemben indított bírósági eljárás során nagykorúvá vált gyermekei”

A C-133/19., C-136/19. és C-137/19. sz. egyesített ügyekben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmek tárgyában, amelyeket a Conseil d'État (államtanács, Belgium) a Bírósághoz 2019. február 19-én (C-133/19), illetve 2019. február 20-án (C-136/19 és C-137/19) érkezett, 2019. január 31-i határozataival terjesztett elő a

B. M. M. (C-133/19 és C-136/19),

B. S. (C-133/19),

B. M. (C-136/19),

B. M. O. (C-137/19)

és

az **État belge**

között folyamatban lévő eljárásokban,

A BÍRÓSÁG (harmadik tanács),

tagjai: A. Prechal tanácselnök, L. S. Rossi (előadó), J. Malenovský, F. Biltgen és N. Wahl bírák,

főtanácsnok: G. Hogan,

hivatalvezető: M. Krausenböck tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2020. január 30-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– B. M. M., B. S., B. M. és B. M. O. képviseletében A. Van Vyve avocate,

* Az eljárás nyelve: francia.

- a belga kormány képviselőjében P.Cottin, C. Pochet és C. Van Lul, meghatalmazotti minőségben, segítők: E. Derriks, G. van Witzenburg és M. de Sousa Marques E Silva avocats,
- a német kormány képviselőjében R. Kanitz és J. Möller, meghatalmazotti minőségben,
- az osztrák kormány képviselőjében J. Schmoll, meghatalmazotti minőségben,
- a lengyel kormány képviselőjében B. Majczyna, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviselőjében C. Cattabriga és M. Condou-Durande, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2020. március 19-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,
meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelmek a családegyesítési jogról szóló, 2003. szeptember 22-i 2003/86/EK tanácsi irányelvnek (HL 2003. L 251., 12. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 224. o.), valamint az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 47. cikkének értelmezésére vonatkoznak.
- 2 Ezeket a kérelmeket a guineai állampolgársággal rendelkező B. M. M. (C-133/19 és C-136/19), B. S. (C-133/19), B. M. (C-136/19) és B. M. O. (C-137/19), valamint az État belge között családegyesítési célú vízum kibocsátása iránti kérelmek elutasítása tárgyában folyamatban lévő jogviták keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 A 2003/86 irányelv (2), (4), (6), (9) és (13) preambulumbekzdése értelmében:
 - „(2) A családegyesítéssel kapcsolatos intézkedéseket a több nemzetközi jogi okmányban megállapított, a család védelmére és a családi élet tiszteletben tartására irányuló kötelezettségnek megfelelően kell elfogadni. Ez az irányelv tiszteletben tartja az alapvető jogokat és betartja különösen az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló[1950. november 4-én Rómában aláírt] európai egyezmény [kihirdette: az 1993. évi XXXI. tv.] 8. cikkében és a[...] [Chartában] elismert elveket.
 - [...]
 - (4) A családegyesítés a családi élet lehetővé tételének szükséges eszköze. Segít kialakítani a harmadik országok állampolgárainak a tagállamba való beilleszkedését megkönnyítő társadalmi-kulturális stabilitást, és ez egyúttal a gazdasági és társadalmi kohézióknak, mint a Szerződésben megállapított alapvető közösségi célkitűzésnek az elősegítését is szolgálja.
 - [...]
 - (6) A család védelme és a családi élet kialakítása vagy megőrzése érdekében, a családegyesítési jog gyakorlásának lényeges feltételeit közös ismérvek alapján kell meghatározni.

[...]

- (9) A családmag, vagyis a házastárs és a kiskorú gyermekek esetében, minden esetben a családegyesítést kell alkalmazni.

[...]

- (13) Meg kell állapítani a családegyesítési kérelmek elbírálására, valamint a családtagok beutazására és tartózkodására vonatkozó eljárásokra irányadó szabályrendszert. Ezen eljárásoknak – figyelemmel a tagállamok közigazgatására nehezedő munkateherre – hatékonyak és kezelhetőnek kell lenniük, valamint átláthatónak és tisztességesnek, hogy megfelelő jogbiztonságot nyújtsanak az érintettek számára.”

- 4 A 2003/86 irányelv 1. cikkének a szövege a következő:

„Ezen irányelv célja a családegyesítési jognak a tagállamok területén jogszerűen tartózkodó harmadik országok állampolgárai által történő gyakorlása feltételeinek meghatározása.”

- 5 Ezen irányelv 4. cikke a következőket írja elő:

„(1) A tagállamok – ezen irányelv alapján és a IV. fejezetben, valamint a 16. cikkben megállapított feltételeknek való megfelelésre is figyelemmel – a következő családtagok beutazását és tartózkodását engedélyezik:

- a) a családegyesítő házastársa;
- b) a családegyesítő és házastársa kiskorú gyermekei, beleértve azokat a gyermekeket is, akiket vagy az érintett tagállam illetékes hatóságai által hozott határozattal, vagy az illető tagállam nemzetközi kötelezettségei miatt automatikusan végrehajtható határozattal, vagy olyan határozattal összhangban fogadtak örökbe, amelyet a nemzetközi kötelezettségekkel összhangban el kell ismerni;
- c) a családegyesítő kiskorú gyermekei, beleértve örökbe fogadott gyermekeit is, ha a családegyesítő szülői felügyeleti joggal rendelkezik, és a kiskorú gyermekek az ő eltartottjai. A tagállamok engedélyezhetik az olyan gyermekekkel kapcsolatos családegyesítést, akik felett a szülői felügyeleti jogot megosztották, feltéve hogy ebbe a szülői felügyeleti jogot gyakorló másik fél beleegyezett;
- d) a házastárs kiskorú gyermekei, beleértve örökbe fogadott gyermekeit is, ha a házastárs szülői felügyeleti joggal rendelkezik, és a kiskorú gyermekek az ő eltartottjai. A tagállamok engedélyezhetik az olyan gyermekekkel kapcsolatos családegyesítést, akik felett a szülői felügyeleti jogot megosztották, feltéve hogy ebbe a szülői felügyeleti jogot gyakorló másik fél beleegyezett.

Az e cikkben említett kiskorú gyermekek életkora nem haladhatja meg az érintett tagállam joga által megállapított nagykorúsági életkort, és nem lehetnek házasok.

[...]”

- 6 Az említett irányelv 5. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A tagállamok határozzák meg, hogy a családegyesítési jog gyakorlása érdekében a beutazásra és a tartózkodásra irányuló kérelmet az érintett tagállam illetékes hatóságaihoz a családegyesítő vagy a családtag, illetve a családtagok nyújtsák-e be.

(2) A kérelemhez csatolják a családi kapcsolat [helyesen: kapcsolatot] és a 4. és 6. cikkben, és – adott esetben – a 7. és 8. cikkben megállapított feltételeknek való megfelelést igazoló okmányokat, valamint a családtag/családtagok úti okmányainak hitelesített másolatait.

Adott esetben – a családi kapcsolat fennállását igazoló bizonyíték megszerzése érdekében –, a tagállamok meghallgathatják a családdegyesítőt és családtagjait, és egyéb, szükségesnek tekintett vizsgálatokat is végezhetnek.

[...]

(4) A tagállam illetékes hatóságai a kérelmet benyújtó személyt a lehető legrövidebb időn belül, de legkésőbb a kérelem benyújtásának időpontjától számított kilenc hónap elteltével írásban értesítik a határozatról.

A kérelem elbírálásának bonyolultsága miatti kivételes körülmények között az első albekezdésben említett határidő meghosszabbítható.

A kérelmet elutasító határozatot indokolni kell. Az érintett tagállam nemzeti jogszabályai határozzák meg, hogy milyen következmények fűződnek ahhoz, ha az első albekezdésben előírt időtartam végéig nem hoznak határozatot.

(5) A kérelem elbírálása során a tagállamok megfelelő figyelmet fordítanak a kiskorú gyermekek érdekeire [helyesen: mindenek felett álló érdekeire].”

7 Ugyanezen irányelv 16. cikkének (1) és (2) bekezdése szerint:

„(1) A tagállamok a következő körülmények esetében elutasíthatják a családdegyesítési célú beutazási és tartózkodási kérelmet, vagy adott esetben visszavonhatják a családtag tartózkodási engedélyét, illetve elutasíthatják [helyesen: megtagadhatják] annak megújítását:

a) amennyiben az ezen irányelv által megállapított feltételeknek nem vagy már nem felelnek meg.

[...]

(2) A tagállamok akkor is elutasíthatják a családdegyesítési célú beutazási és tartózkodási kérelmet, vagy visszavonhatják a családtag tartózkodási engedélyét, illetve elutasíthatják [helyesen: megtagadhatják] annak megújítását, ha bebizonyosodik, hogy:

a) hamis vagy megtévesztő információt adtak, hamis vagy hamisított dokumentumokat használtak, más csalást követtek el, illetve más jogellenes eszközt alkalmaztak;

[...]”

8 A 2003/86 irányelv 18. cikke értelmében:

„A tagállamok biztosítják azt, hogy a családdegyesítő és/vagy családtagjai fellebbezési joggal rendelkeznek, amennyiben egy családdegyesítési kérelmet elutasítanak, tartózkodási engedélyt visszavonnak, vagy annak megújítását megtagadják, vagy amennyiben kiutasítást rendelnek el.

Az érintett tagállamok állapítják meg azt az eljárást és illetékességet, amelynek megfelelően az első albekezdésben említett jogot gyakorolják.”

A belga jog

- 9 A loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers (a külföldieknek az ország területére történő beutazásáról, tartózkodásáról, letelepedéséről és az onnan történő kiutasításáról szóló, 1980. december 15-i törvény; *Moniteur belge*, 1980. december 31., 14584. o.) 10. cikke 1. §-a első bekezdésének az alapügy tényállására alkalmazandó szövege (a továbbiakban: 1980. december 15-i törvény) a következőket írja elő:

„A 9. és 12. cikk rendelkezéseire is figyelemmel a következő személyek a törvény erejénél fogva három hónapnál hosszabb ideig tartózkodhatnak a Királyságban:

[...]

4° a Királyságba legalább tizenkét hónapja befogadott vagy ott legalább tizenkét hónapja korlátlan időre tartózkodási engedéllyel rendelkező vagy ott legalább tizenkét hónapja letelepedési engedéllyel rendelkező külföldi következő családtagjai. E tizenkét hónapos határidőt nem kell figyelembe venni, ha a házastársi vagy regisztrált élettársi kapcsolat fennállt a Királyságban tartózkodó azon külföldi érkezése előtt, akihez csatlakoznak, ha közös kiskorú gyermekük van, illetve ha menekültként elismert vagy kiegészítő védelemben részesülő külföldi családtagjairól van szó;

- a külföldi személy külföldi házastársa, illetve az a vele a jövőben együtt élő külföldi, akivel – Belgiumban a házassággal egyenértékű – regisztrált élettársi kapcsolatban él, amennyiben mindkét érintett személy betöltötte huszonegyedik életévét. Ez a minimális életkor azonban tizennyolc évre csökken, ha ez a házastársi, illetve regisztrált élettársi kapcsolat már azon külföldi Királyságba érkezése előtt fennállt, akihez a házastárs, illetve regisztrált élettárs csatlakozik;
- gyermekeik, akik azért érkeznek, hogy velük éljenek tizennyolcadik életévük betöltése előtt, amennyiben nem házasok;
- azon külföldi gyermekei, akihez csatlakoznak, illetve házastársának vagy az első francia bekezdésben hivatkozott regisztrált élettársának gyermekei, akik azért érkeznek, hogy velük éljenek tizennyolcadik életévük betöltése előtt, és akik nem házasok, amennyiben azon külföldit illeti a szülői felügyelet, akihez csatlakoznak, illetve házastársát vagy a regisztrált élettársat, megosztott felügyelet esetén azzal a feltétellel, hogy a felügyeleti jog másik jogosultja ahhoz hozzájárult.

[...]”

- 10 E törvény 10b. cikkének 3. §-a a következőképpen rendelkezik:

„A miniszter vagy megbízottja úgy dönthet, hogy elutasítja a három hónapot meghaladó tartózkodás engedélyezése iránti kérelmet, [...] amennyiben a külföldi [...] ezen engedély megszerzése érdekében valótlan vagy megtévesztő információt adott, hamis vagy hamisított dokumentumokat használt, illetve csalást követett el, vagy más (meghatározó jelentőségű) jogellenes eszközt alkalmazott [...]”.

- 11 Az említett törvény 12a. cikke a következőket írja elő:

„1. § Amennyiben a külföldi állampolgár akként nyilatkozik, hogy ő a 10. cikkben említett valamely eset alá tartozik, kérelmét a külföldi lakóhelye vagy tartózkodási helye szerinti belga diplomáciai vagy konzuli képviselőnél kell előterjesztenie.

[...]

2. § [...]

A nemzetközi magánjogi törvénykönyvről szóló, 2004. július 16-i törvény 30. cikkével vagy az e kérdést szabályozó nemzetközi egyezményekkel összhangban a kérelem benyújtásának napja az a nap, amikor az összes említett dokumentumot benyújtják.

A tartózkodás engedélyezéséről szóló határozatot a lehető legrövidebb időn belül, de legkésőbb a kérelem benyújtásának a második bekezdésben meghatározott napjától számított hat hónapon belül kell meghozni és közölni. [...]

A miniszter vagy megbízottja a [...] kérelem vizsgálatának összetettségével összefüggő rendkívüli esetekben a vizsgálati időszakot kétszer, három hónapra, indokolással ellátott és a kérelmező tudomására hozott határozattal meghosszabbíthatja.

Amennyiben a kérelem benyújtásának napját követő kilenc hónapos időszak és az ötödik bekezdéssel összhangban esetlegesen meghosszabbított időszak végéig nem születik határozat, a tartózkodási engedélyt megadottnak kell tekinteni.

[...]

7. § A kérelem vizsgálata során kellően figyelembe kell venni a gyermek mindenek felett álló érdekét.”

12 Ugyanezen törvény 39/56. cikkének első bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A 39/2. cikkben hivatkozott kereseteket a külföldi állampolgár sérelem vagy érdek igazolása esetén terjesztheti a [Conseil du contentieux des étrangers (külföldiekkel kapcsolatos jogi ügyekben eljáró bíróság, Belgium)] elé.”

Az alapügy tényállása és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 13 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatokból kitűnik, hogy 2012. március 20-án B. M. M., aki Belgiumban menekült jogállással rendelkező, harmadik ország állampolgára, kiskorú gyermekei, B. S., B. M., valamint B. M. O. nevében és javára Belgium conakry-i (Guinea) nagykövetségén az 1980. december 15-i törvény 10. cikke 1. §-a első bekezdése 4. pontjának harmadik francia bekezdése alapján családdegysítési célú tartózkodásra jogosító engedély iránti kérelmeket nyújtott be. Ezeket a kérelmeket 2012. július 2-án elutasították.
- 14 2013. december 9-én B. M. M. Belgium dakari (Szenegál) nagykövetségén kiskorú gyermekei, B. S., B. M., valamint B. M. O. nevében és javára az 1980. december 15-i törvény ugyanezen rendelkezésein alapuló, tartózkodásra jogosító engedély iránti újabb kérelmeket nyújtott be.
- 15 2014. március 25-i három határozatával az illetékes belga hatóságok az 1980. december 15-i törvény 10b. cikkének 3. §-a alapján elutasították a tartózkodásra jogosító engedély iránti említett kérelmeket azzal az indokkal, hogy B. S., B. M. és B. M. O. a kért engedély megszerzése érdekében valótlan vagy megtévesztő információt adott, hamis vagy hamisított dokumentumokat használt, illetve csalást követett el, vagy más jogellenes eszközt alkalmazott. Ezek a hatóságok ugyanis B. S.-t és B. M. O.-t illetően rámutattak arra, hogy utóbbiak tartózkodásra jogosító engedély iránti kérelmükben kijelentették, hogy 1999. március 16-án, illetőleg 1996. január 20-án születtek, miközben B. M. M. menedékjog iránti kérelmében azt tüntette fel, hogy az említett személyek 1997. március 16-án, illetőleg 1994. január 20-án születtek. Ami B. M. O.-t illeti, az említett hatóságok hangsúlyozták, hogy B. M. M. nem jelentette be menedékjog iránti kérelmében e gyermek létezését.
- 16 A 2014. március 25-i elutasító határozatok elfogadásának időpontjában az alapeljárás felpereseinek nyilatkozatai szerint B. S. és B. M. még kiskorú volt, miközben B. M. O. nagykorúvá vált.

- 17 2014. április 25-én B. M. M. és B. S. (C-133/19. sz. ügy), B. M. M. és B. M. (C-136/19. sz. ügy), valamint B. M. O. (C-137/19. sz. ügy) az említett elutasító határozatok tekintetében felfüggesztés és megsemmisítés iránti kereseteket indított a Conseil du contentieux des étrangers (a külföldiekkel kapcsolatos jogi ügyekben eljáró bíróság) előtt. 2015. szeptember 10-i, 2016. január 7-i és 2017. október 24-i leveleikben az érintettek azt kérték, hogy e bíróság határozzon a keresetükről.
- 18 2018. január 31-i ítéleteivel a Conseil des contentieux des étrangers (külföldiekkel kapcsolatos jogi ügyekben eljáró bíróság) a kereseteket eljáráshoz fűződő érdek hiányában mint elfogadhatatlanokat elutasította. Miután ez a bíróság emlékeztetett arra, hogy az állandó nemzeti ítélkezési gyakorlat szerint a felperes keresetindításhoz fűződő érdekének a kereset előterjesztésének időpontjában kell fennállnia, és annak az ítélethirdetésig fenn kell maradnia, megjegyezte, hogy a jelen esetben az alapügyben szóban forgó elutasító határozatok megsemmisítése és az illetékes belga hatóságoknak a tartózkodásra jogosító engedély iránti kérelmek felülvizsgálatára való kötelezése esetén ezeknek a kérelmeknek semmi esetre sem lehet helyt adni, ugyanis még akkor is, ha az e kérelmekben meghatározott születési időpontokat veszik figyelembe, B. S., B. M. és B. M. O. időközben nagykorúvá vált, tehát már nem felel meg a kiskorú gyermekek családdegysítését szabályozó rendelkezésekben előírt feltételeknek.
- 19 Az alapeljárás felperesei felülvizsgálati kérelmet terjesztettek elő a Conseil d'État (államtanács, Belgium) előtt. Lényegében arra hivatkoznak, hogy a Conseil du contentieux des étrangers (külföldiekkel kapcsolatos jogi ügyekben eljáró bíróság) által elfogadott értelmezés egyrészt sérti az uniós jog tényleges érvényesülésének elvét, mivel megakadályozza B. S.-t, B. M.-et és B. M. O.-t abban, hogy a 2003/86 irányelv 4. cikkében biztosított családdegysítési jogban részesüljenek, másrészt pedig sérti a hatékony jogorvoslathoz való jogot, mivel megfosztja őket az alapügyben szóban forgó elutasító határozatokkal szembeni keresetindítás lehetőségétől, jöllehet ezeket a határozatokat a C-133/19. és C-136/19. sz. ügyek vonatkozásában nemcsak elfogadták, hanem vitatták is, miközben a felperesek még kiskorúak voltak.
- 20 E tekintetben a Conseil d'État (államtanács) rámutat arra, hogy a Bíróság 2018. április 12-i A és S ítéletében (C-550/16, EU:C:2018:248) megállapította, hogy a 2003/86 irányelv 2. cikkének az ezen irányelv 10. cikke (3) bekezdésének a) pontjával összefüggésben értelmezett f) pontját úgy kell értelmezni, hogy e rendelkezés értelmében „kiskorúnak” kell minősíteni az olyan, harmadik ország állampolgárságával rendelkező vagy hontalan személyt, aki 18. életévét még nem töltötte be abban az időpontban, amikor a tagállam területére érkezett, és a menedékjog iránti kérelmét ezen államban benyújtotta, de aki a menekültügyi eljárás során nagykorúvá válik, és ezt követően menekült jogállásban részesül.
- 21 A kérdést előterjesztő bíróság hangsúlyozza azonban, hogy az ezen ítélet alapjául szolgáló jogvitát meg kell különböztetni az alapeljárás tárgyát képező ügyektől, mivel azok nem olyan kiskorúra vonatkoznak, aki menekült jogállásban részesült. Ezenfelül, mivel a 2003/86 irányelv határidőt ír elő a családdegysítés iránti kérelemre vonatkozó határozat elfogadására, a családdegysítési jog nem függ e kérelem feldolgozásának sebességétől. Mindenesetre a jelen esetben az alapügyben szóban forgó elutasító határozatokat az 1980. december 15-i törvény 12a. cikkének 2. §-ában meghatározott határidőn belül fogadták el.
- 22 E körülmények között a Conseil d'État (államtanács) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

A C-133/19. és C-136/19. sz. ügyekben:

„1) Az Európai Unió joga tényleges érvényesülésének biztosítása érdekében, valamint azért, hogy ne tegyék lehetetlenné a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél szerint őt a [2003/86] irányelv 4. cikke értelmében megillető családdegysítési jog gyakorlását, e rendelkezést úgy kell-e értelmezni, mint

amely azt jelenti, hogy a családegyesítő gyermeke részesülhet a családegyesítési jogban, amennyiben az e jogot tőle megtagadó, kiskorúsága idején hozott határozat ellen indított bírósági eljárás során válik nagykorúvá?

- 2) A [Charta] 47. cikkét és a [2003/86] irányelv 18. cikkét úgy kell-e értelmezni, mint amelyekkel ellentétes az, ha a kiskorú gyermek családegyesítési jogát megtagadó határozat megsemmisítése iránt indított keresetet elfogadhatatlannak nyilvánítják amiatt, hogy a gyermek a bírósági eljárás során nagykorúvá vált, mivel megfosztják annak lehetőségétől, hogy elbírálják az e határozat ellen indított keresetét és megsértik a hatékony jogorvoslathoz való jogát?”

A C-17/19. sz. ügyben:

„A [2003/86] irányelv 4. cikke (1) bekezdése [első albekezdésének] adott esetben ugyanezen irányelv 16. cikkének (1) bekezdésével együttesen értelmezett c) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy az azt követeli meg, hogy ahhoz, hogy e rendelkezés értelmében »kiskorú gyermeknek« minősüljenek, a harmadik országok állampolgárainak nemcsak a tartózkodási engedély iránti kérelem benyújtásának időpontjában kell „kiskorúnak” lenniük, hanem abban az időpontban is, amikor a hatóság végső döntést hoz e kérelmet illetően?”

- 23 A Bíróság elnöke 2019. március 12-i határozatával az írásbeli és a szóbeli szakasz lefolytatása, valamint az ítélet meghozatala céljából elrendelte a C-133/19., C-136/19. és C-137/19. sz. ügyek egyesítését.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

A C-133/19. és C-136/19. sz. ügyekben feltett első kérdésről, valamint a C-137/19. sz. ügyben feltett kérdésről

- 24 A C-133/19. és C-136/19. sz. ügyekben feltett első kérdésével, valamint a C-137/19. sz. ügyben feltett kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2003/86 irányelv 4. cikke (1) bekezdése első albekezdésének c) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy annak meghatározása érdekében, hogy valamely nem házaspár, harmadik ország állampolgára vagy hontalan személy az e rendelkezés értelmében vett „kiskorú gyermeknek” minősül, abból az időpontból kell kiindulni, amikor a kiskorú gyermekek javára családegyesítési célú beutazás és tartózkodás iránti kérelmet nyújtottak be, vagy pedig abból az időpontból, amikor e tagállam illetékes hatóságai e kérelemről – adott esetben az ilyen kérelmet elutasító határozattal szembeni keresetindítást követően – határoztak.
- 25 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a 2003/86 irányelv által követett célkitűzés a családegyesítés elősegítése, és az említett irányelv ezen túlmenően a harmadik országok állampolgárait és különösen a kiskorúakat kívánja védelemben részesíteni (2019. március 13-i E. ítélet, C-635/17, EU:C:2019:192, 45. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 26 Ebben az összefüggésben az említett irányelv 4. cikkének (1) bekezdése a tagállamok részére pontos, pozitív kötelezettségeket ír elő, amelyeknek világosan meghatározott alanyi jogok felelnek meg. Ugyanezen irányelv az általa meghatározott esetekben a tagállamok részére mérlegelési mozgástér nélkül előírja a családegyesítő bizonyos családtagjai családegyesítésének engedélyezését (2019. március 13-i E. ítélet, C-635/17, EU:C:2019:192, 46. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 27 A családegyesítő azon családtagjainak sorában, akiknek beutazását és tartózkodását engedélyeznie kell az érintett tagállamnak, szerepelnek a 2003/86 irányelv 4. cikke (1) bekezdése első albekezdésének c) pontja szerint „a családegyesítő kiskorú gyermekei, beleértve örökbe fogadott gyermekeit is, ha a családegyesítő szülői felügyeleti joggal rendelkezik, és a kiskorú gyermekek az ő eltartottjai”.

- 28 E tekintetben, jóllehet a 2003/86 irányelv 4. cikke (1) bekezdésének második albekezdése meghatározza, hogy a kiskorú gyermekek életkora nem haladhatja meg az érintett tagállam joga által megállapított nagykorúsági életkort, nem pontosítja azt az időpontot, amelyből az e feltétel teljesülésének vizsgálata érdekében ki kell indulni, és ez utóbbi tekintetben nem is utal a tagállamok jogára.
- 29 Az említett rendelkezésnek megfelelően ugyan a tagállamok mérlegelésére hagyják a nagykorúsági életkor meghatározását, semmilyen mérlegelési mozgástér nem biztosítható számukra azon időpont meghatározását illetően, amelyből a 2003/86 irányelv 4. cikke (1) bekezdése első albekezdésének c) pontja szempontjából a kérelmező életkorának értékeléséhez ki kell indulni.
- 30 Emlékeztetni kell ugyanis arra, hogy mind az uniós jog egységes alkalmazása, mind az egyenlőség elve követelményeinek megfelelően jelentésének és hatályának meghatározása érdekében a tagállami jogokra kifejezett utalást nem tartalmazó uniós jogi rendelkezést rendes körülmények között az Európai Unió egészében önállóan és egységesen kell értelmezni, figyelembe véve többek között a rendelkezés összefüggéseit és a kérdéses szabályozás célját (2017. július 26-i Ouhrami ítélet, C-225/16, EU:C:2017:590, 38. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 31 Amint az a jelen ítélet 25. pontjában felidőzésre került, a 2003/86 irányelv által követett cél a családegyesítés elősegítése. Ennek érdekében – amint azt az irányelv 1. cikke pontosítja – ez az irányelv meghatározza a családegyesítési jognak a tagállamok területén jogszerűen tartózkodó harmadik országok állampolgárai által történő gyakorlásának feltételeit.
- 32 Továbbá, amint az az említett irányelv (2) preambulumbekendéséből kitűnik, ezen irányelv tiszteletben tartja az alapvető jogokat és betartja a Chartában elismert elveket.
- 33 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a tagállamoknak, és különösen bíróságaiknak amellettt hogy saját nemzeti jogukat az uniós joggal összhangban kell értelmezniük, arra is ügyelniük kell, hogy a másodlagos jog valamely szabályának ne olyan értelmezését vegyék alapul, amely ellentétes az uniós jogrend révén védelemben részesített alapvető jogokkal (lásd ebben az értelemben: 2009. december 23-i Detichek ítélet, C-403/09 PPU, EU:C:2009:810, 34. pont; 2012. december 6-i O és társai ítélet, C-356/11 és C-357/11, EU:C:2012:776, 78. pont).
- 34 Különösen a Charta 7. cikke, amely megfelel az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény 8. cikkének (1) bekezdésében biztosított jogoknak, elismeri a magán- és a családi élet tiszteletben tartásához való jogot. A Charta e rendelkezését a 24. cikkének (2) bekezdésében elismert, a gyermek mindenek felett álló érdekének figyelembevételére vonatkozó kötelezettséggel összefüggésben kell értelmezni, figyelembe véve a gyermeknek a mindkét szülőjével való rendszeres és személyes kapcsolattartásra vonatkozó, ugyanezen cikk (3) bekezdésében kifejezett szükségét (2012. december 6-i O és társai ítélet, C-356/11 és C-357/11, EU:C:2012:776, 76. pont).
- 35 Következésképpen a 2003/86 irányelv rendelkezéseit akként kell értelmezni és alkalmazni a Charta 7. cikkének és 24. cikke (2) és (3) bekezdésének fényében, amint az következik egyébiránt ezen irányelv (2) preambulumbekendéséből és 5. cikkének (5) bekezdéséből, hogy azok arra kötelezik a tagállamokat, hogy a családegyesítés iránti kérelmeket az érintett gyermekek érdekeinek figyelembevételével vizsgálják a családi élet elősegítése érdekében (2019. december 13-i E. ítélet, C-635/17, EU:C:2019:192, 56. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 36 Márpedig először is meg kell állapítani, hogy az érintett tagállam illetékes hatósága által családegyesítés célból az e tagállam területére való beutazás és ott-tartózkodás iránti kérelemről való döntés időpontjának olyan időpontként való figyelembevétele, amelyből a 2003/86 irányelv 4. cikke (1) bekezdése első albekezdése c) pontjának alkalmazása szempontjából a kérelmező életkorának értékeléséhez ki kell indulni, nem felel meg sem az ezen irányelv által követett célkitűzéseknek, sem pedig a Charta 7. cikkéből, valamint 24. cikkének (2) bekezdéséből eredő követelményeknek, mivel ez

utóbbi rendelkezés megköveteli, hogy a gyermekekre vonatkozó, különösen a tagállamok által az említett irányelv alkalmazása során hozott valamennyi aktus esetében a gyermek mindenek felett álló érdeke alapvető megfontolást jelentsen.

- 37 Amint arra ugyanis lényegében a főtanácsnok indítványának 43. pontjában rámutatott, az illetékes nemzeti hatóságokat és bíróságokat nem ösztönöznék arra, hogy a kiskorúak kérelmeit sérülékenységük figyelembevételére érdekében a szükséges sürgősséggel, prioritásként kezeljék, és ezért olyan módon járhatnak el, amely veszélyezteti e kiskorúak családjegyesítési jogait (lásd analógia útján: 2018. április 12-i A és S ítélet, C-550/16, EU:C:2018:248, 58. pont).
- 38 A jelen ügyben az előzetes döntéshozatal iránti kérelmekből kitűnik, hogy 2013. december 9-én B. M. M. Belgium dakari nagykövetségén kiskorú gyermekei, B. S., B. M. és B. M. O. nevében és javára családjegyesítés címén tartózkodásra jogosító engedély iránti kérelmeket nyújtott be, amelyeket 2014. március 25-én a belga törvényben előírt határidők betartásával elutasították.
- 39 Márpedig, jóllehet 2014. április 25-én B. M. M., B. S., B. M. és B. M. O. ezen elutasító határozatok tekintetében felfüggesztés és megsemmisítés iránti kereseteket indított a Conseil du contentieux des étrangers (külföldiekkel kapcsolatos jogi ügyekben eljáró bíróság) előtt, valamint 2015 és 2017 között több alkalommal kérték, hogy ez a bíróság határozzon a kereseteikről, nem vitatott, hogy a Conseil du contentieux des étrangers (külföldiekkel kapcsolatos jogi ügyekben eljáró bíróság) csak 2018. január 31-én, azaz a keresetek előterjesztését követő három év és kilenc hónap múlva utasította el az említett kereseteket eljáráshoz fűződő érdek hiányában mint elfogadhatatlanokat, és azt a tényt vette alapul, hogy határozathozatalának időpontjában B. S., B. M. és B. M. O. nagykorú volt, tehát már nem feleltek meg a kiskorú gyermekek családjegyesítését szabályozó rendelkezésekben előírt feltételeknek.
- 40 E tekintetben hangsúlyozni kell, hogy az ilyen ügyintézési határidők nem kivételesek Belgiumban, ugyanis – amint azt a belga kormány a tárgyaláson megjegyezte – a családjegyesítési ügyekre vonatkozó jogvitákban a Conseil du contentieux des étrangers (külföldiekkel kapcsolatos jogi ügyekben eljáró bíróság) átlagos döntéshozatali ideje három év. Ugyanezen kormány ezenkívül pontosította, hogy az alapeljárás felpereseinek esetét ez a bíróság nem tekintette prioritásnak.
- 41 Az előző pontban felidézett körülmények így azt a tényt szemléltetik, hogy a 2003/86 irányelv 4. cikke (1) bekezdése első albekezdése c) pontjának olyan értelmezése, miszerint az érintett tagállam illetékes közigazgatási hatósága általi, az e tagállam területére való beutazás és ott-tartózkodás iránti kérelemről való döntés időpontja felel meg annak az időpontnak, amelyből e rendelkezés szempontjából a kérelmező életkorának értékeléséhez ki kell indulni, nem teszi lehetővé annak biztosítását, hogy a Charta 24. cikke (2) bekezdésének megfelelően a gyermek érdeke a 2003/86 irányelv alkalmazásának összefüggésében a tagállamok számára minden körülmények között elsődleges megfontolás maradjon.
- 42 Másodszor, az ilyen értelmezés azt sem tenné lehetővé, hogy az egyenlő bánásmód és a jogbiztonság elvének megfelelően az időrendi szempontból ugyanabban a helyzetben lévő valamennyi kérelmező számára azonos és előre látható elbánást biztosítsanak, mivel az ilyen értelmezés ahhoz vezetne, hogy a családjegyesítés iránti kérelem sikerességét főként a nemzeti közigazgatásnak vagy bíróságoknak felróható körülményektől, különösen a kérelem elbírálásának gyorsaságától vagy az ilyen kérelmet elutasító határozat ellen indított keresetről való döntés gyorsaságától, nem pedig a kérelmezőnek felróható körülményektől tennék függővé (lásd analógia útján: 2018. április 12-i A és S ítélet, C-550/16, EU:C:2018:248, 55. és 60. pont).
- 43 Továbbá az említett értelmezés – amennyiben az azzal a hatással jár, hogy a családjegyesítési jogot véletlenszerű és előre nem látható, teljes mértékben az érintett tagállam illetékes nemzeti hatóságainak és bíróságainak felróható körülményektől teszi függővé – a családjegyesítés iránti kérelmek elbírálásának a tagállamok közötti, valamint az egy és ugyanazon tagállamon belüli jelentős eltéréseihez vezethet.

- 44 E körülmények között annak meghatározása érdekében, hogy a 2003/86 irányelv 4. cikke (1) bekezdése első albekezdésének c) pontjában előírt, életkorra vonatkozó feltétel teljesül-e, a családegyesítési célú beutazás és tartózkodás iránti kérelem benyújtása időpontjának kizárólagos figyelembevétele felel meg ezen irányelv célkitűzéseinek, valamint az uniós jogrend révén védelemben részesített alapvető jogoknak. E tekintetben nincs jelentősége annak, hogy e kérelemről közvetlenül a kérelem benyújtását követően, vagy jóval az e kérelmet elutasító határozat megsemmisítését követően döntenek.
- 45 Ezt a következtetést nem vonhatja kétségbe a belga és a lengyel kormány írásbeli észrevételeiben előadott azon érv, miszerint a 2003/86 irányelv 16. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében a tagállamok megtagadhatják a családegyesítési célú beutazás és tartózkodás iránti engedély kiadását, amennyiben a kérelmezők az engedély megadása feltételeinek „nem vagy már nem felelnek meg”. E kormányok szerint lényegében ahhoz, hogy a családegyesítés iránti kérelemnek helyt lehessen adni, a családegyesítésben részesülő személynek mind a kérelem benyújtásának, mind pedig a kérelemről szóló határozat meghozatalának időpontjában szükségszerűen kiskorúnak kell lennie.
- 46 E tekintetben rá kell mutatni arra, hogy a kérelmező életkora nem tekinthető a 2003/86 irányelv (6) preambulumbekzdése és 1. cikke értelmében – a többek között az ezen irányelv IV. fejezetében előírtakhoz hasonlóan – a családegyesítési jog gyakorlása lényeges feltételének. Ez utóbbi rendelkezésekkel ellentétben ugyanis az életkorra vonatkozó feltétel magának a családegyesítés iránti kérelemnek az elfogadhatósági feltételét képezi – amely kérelem elbírálásának folyama bizonyos és előre látható –, és ezért csak az e kérelem benyújtásának időpontjában vizsgálható.
- 47 Következésképpen a C-133/19. és C-136/19. sz. ügyekben feltett első kérdésre, valamint a C-137/19. sz. ügyben feltett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2003/86 irányelv 4. cikke (1) bekezdése első albekezdésének c) pontját úgy kell értelmezni, hogy annak meghatározása érdekében, hogy valamely nem házasságban élő harmadik ország állampolgára vagy hontalan személy az e rendelkezés értelmében vett kiskorú gyermeknek minősül, abból az időpontból kell kiindulni, amikor a kiskorú gyermekek javára családegyesítési célú beutazás és tartózkodás iránti kérelmet nyújtottak be, nem pedig abból az időpontból, amikor e tagállam illetékes hatóságai e kérelemről – adott esetben az ilyen kérelmet elutasító határozattal szembeni keresetindítást követően – határoztak.

A C-133/19. és C-136/19. sz. ügyekben előterjesztett második kérdéstről

- 48 A C-133/19. és C-136/19. sz. ügyekben előterjesztett második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2003/86 irányelvnek a Charta 47. cikkével összefüggésben értelmezett 18. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az, hogy a valamely kiskorú gyermek javára családegyesítési célú beutazás és tartózkodás iránti kérelmet elutasító határozattal szemben indított keresetet mint elfogadhatatlant kizárólag azzal az indokkal utasítják el, hogy a gyermek a bírósági eljárás során nagykorúvá vált.
- 49 E tekintetben egyrészt a Bíróság rendelkezésére álló iratokból kitűnik, hogy ez a kérdés azon az előfeltevésen alapul, hogy a családegyesítés iránti kérelmét elutasító határozattal szemben indított bírósági eljárás során nagykorúvá vált kiskorú gyermeknek már nem áll érdekében e határozat megsemmisítése, ezért keresetét az illetékes bíróságnak szükségszerűen el kell utasítania.
- 50 Márpedig, amint az a C-133/19. és C-136/19. sz. ügyekben feltett első kérdésre, valamint a C-137/19. sz. ügyben feltett kérdésre adott válaszból következik, az ilyen előfeltevés téves, ezért az előző pontban érintett helyzetben a családegyesítés iránti ilyen kérelmet nem lehet kizárólag azzal az indokkal elutasítani, hogy az érintett gyermek a bírósági eljárás során nagykorúvá vált.

- 51 Másrészt meg kell állapítani, hogy bár a 2003/86 irányelv az 5. cikkének (4) bekezdésében egy főszabály szerinti kilenc hónapos határidőt ír elő, amelyen belül az érintett tagállam illetékes hatóságai kötelesek a családegyesítés iránti kérelmet benyújtó személyt az őt érintő határozatról értesíteni, az ilyen kérelmet elutasító határozattal szemben indított keresetet elbíráló bíróság számára semmilyen döntéshozatali határidőt nem ír elő.
- 52 Mindazonáltal ezen irányelv 18. cikke arra kötelezi a tagállamokat, hogy ügyeljenek arra, hogy a családegyesítőnek vagy családtagjainak joguk legyen az ilyen határozat bíróság előtti megtámadására, és előírja a tagállamok számára, hogy az e jog gyakorlásával kapcsolatos eljárást és illetékességet állapítsanak meg.
- 53 Jóllehet ez a rendelkezés ezáltal a tagállamok számára bizonyos mérlegelési mozgásteret ismer el többek között a családegyesítés iránti kérelmet elutasító határozattal szembeni jogorvoslat elbírálására vonatkozó szabályok meghatározását illetően, rá kell mutatni arra, hogy az ilyen mérlegelési mozgáster ellenére a tagállamoknak a 2003/86 irányelv végrehajtása során tiszteletben kell tartaniuk a Charta 47. cikkét, amely mindenkinek, akinek az Unió joga által biztosított jogait és szabadságait megsértették, biztosítja a bíróság előtti hatékony jogorvoslathoz való jogot (2019. július 29-i Torubarov ítélet, C-556/17, EU:C:2019:626, 55. pont).
- 54 Márpedig, amint arra lényegében a főtanácsnok indítványának 42. és 44.pontjában rámutatott, a 2003/86 irányelvnek a Charta 47. cikkével összefüggésben értelmezett 18. cikke azt feltételezi, hogy azok a nemzeti jogorvoslatok, amelyek a családegyesítő és családtagjai számára lehetővé teszik a családegyesítés iránti kérelmet elutasító határozatok bíróság előtti megtámadásához való joguk gyakorlását, hatékonyak és valóságosak legyenek.
- 55 Következésképpen az ilyen keresetet nem lehet mint elfogadhatatlant kizárólag azzal az indokkal elutasítani, hogy az érintett gyermek a bírósági eljárás során nagykorúvá vált.
- 56 Egyébiránt, és az észrevételeket előterjesztő egyes tagállamok által előadottakkal ellentétben a családegyesítés iránti kérelmet elutasító határozattal szemben indított keresetnek mint elfogadhatatlannak az elutasítása nem alapulhat azon a megállapításon – mint a jelen ügyben is –, hogy az érintett személyek már nem rendelkeznek az eljáró bíróság határozatához fűződő érdekekkel.
- 57 Nem zárható ugyanis ki, hogy harmadik ország olyan állampolgára, akinek a családegyesítés iránti kérelmét elutasították, nagykorúvá válását követően is megőrzi az ahhoz fűződő érdekét, hogy az ezen elutasítással szemben indított keresetet elbíráló bíróság az ügy érdemében döntsön, amennyiben bizonyos tagállamokban ilyen bírósági határozat szükséges többek között ahhoz, hogy a kérelmező a szóban forgó tagállam elleni kártérítési keresetet terjesszhessen elő.
- 58 Az előző megfontolásokra tekintettel a C-133/19. és C-136/19. sz. ügyekben feltett második kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2003/86 irányelvnek a Charta 47. cikkével összefüggésben értelmezett 18. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az, hogy a valamely kiskorú gyermek családegyesítés iránti kérelmét elutasító határozattal szemben indított keresetet mint elfogadhatatlant kizárólag azzal az indokkal utasítják el, hogy a gyermek a bírósági eljárás során nagykorúvá vált.

A költségekről

- 59 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (harmadik tanács) a következőképpen határozott:

- 1) **A családegyesítési jogról szóló, 2003. szeptember 22-i 2003/86/EK tanácsi irányelv 4. cikke (1) bekezdése első albekezdésének c) pontját úgy kell értelmezni, hogy annak meghatározása érdekében, hogy valamely nem házaspár, harmadik ország állampolgára vagy hontalan személy az e rendelkezés értelmében vett kiskorú gyermeknek minősül, abból az időpontból kell kiindulni, amikor a kiskorú gyermekek javára családegyesítési célú beutazás és tartózkodás iránti kérelmet nyújtottak be, nem pedig abból az időpontból, amikor e tagállam illetékes hatóságai e kérelemről – adott esetben az ilyen kérelmet elutasító határozattal szembeni keresetindítást követően – határoztak.**
- 2) **A 2003/86 irányelvnek az Európai Unió Alapjogi Chartája 47. cikkével összefüggésben értelmezett 18. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az, hogy a valamely kiskorú gyermek családegyesítés iránti kérelmét elutasító határozattal szemben indított keresetet mint elfogadhatatlant kizárólag azzal az indokkal utasítsák el, hogy a gyermek a bírósági eljárás során nagykorúvá vált.**

Aláírások